

Hoe kan Kirsten bewaard blijven als persoon?

MARIAN VERKERK

Actieve levensbeëindiging kan een daad van ultieme zelfbeschikking zijn. Maar dan gaat het over individuen die hun wil kunnen bepalen. Dementerenden, pasgeborenen en sommige meervoudig gehandicapten passen niet in dat beeld. Als het 'zelfbeschikkend individu' verdwijnt, lijkt onze zorg voor hem bijna te verstommen. We kunnen ons heil zoeken bij het plaatsvervangend oordelen - 'wat zou hij gewild hebben in deze situatie?' - maar dit is lastig. Hij is immers nooit in die situatie geweest.

In plaats van krampachtig vast te houden aan zelfbeschikking, kan ook een meer relationeel perspectief worden ingenomen. Lijden is altijd het lijden van een persoon, maar die leeft wel in relatie met anderen. Mijn leven krijgt betekenis in relatie met anderen die dat leven samen met mij bevestigen. Als ik niet meer 'iemand' ben voor die ander, verdwijn ik als het ware.

Het ernstige verstandelijk gehandicapte meisje Kirsten (Uitgelicht, 23 februari) is niet alleen maar een individu die haar eigen dood niet mag kiezen, zij is ook iemand die door haar moeder een biografie heeft gekregen. Haar moeder schrijft Kirstens levensverhaal mee. Daarom is zij ook degene die zou mogen bepalen of Kirsten

uitzichtloos ondraaglijk lijdt, maar ook degene die met Kirsten bepaalt of er nog andere wegen zijn om haar te 'bewaren als persoon'. Dat is niet makkelijk in een samenleving waarin diepe afhankelijkheid maar lastig als betekenisvol gezien kan worden.

De belangrijkste vraag is niet of Kirsten zou moeten sterven, maar wat nodig is om haar te kunnen blijven 'bewaren als persoon'. Als niemand om haar heen daarop het antwoord weet, pas dan verdwijnt Kirsten echt. Daarmee is ook het antwoord gegeven op de vraag wanneer Kirsten uitzichtloos en ondraaglijk lijdt.

MARIAN A. VERKERK IS
HOGLERAAR ZORGETHIEK
UMC GRONINGEN.